

Het avontuur met de blauwe robijn

ARTHUR CONAN DOYLE

Op de tweede ochtend na Kerstmis ging ik bij mijn vriend Sherlock Holmes langs met de bedoeling hem prettige feestdagen te wensen. Hij lag in purperen kamerjas uitgestrekt op de sofa, met aan zijn rechterkant een pijpenrek onder handbereik en vlakbij een stapel gekreukelde ochtendkranten, die zo te zien net waren bestudeerd. Naast de bank stond een houten stoel en op de hoek van de rugleuning hing een smerige, sjoefele hoed van hard vilt, die flink was afgedragen en op diverse plaatsen barsten vertoonde. Een lens en een tang die op de zitting lagen leken erop te wijzen dat de hoed zo was opgehangen om nader te worden onderzocht.

‘Je bent bezig,’ zei ik, ‘misschien stoor ik je.’

‘Helemaal niet. Ik ben blij om een vriend op bezoek te hebben met wie ik mijn resultaten kan bespreken. Het is een volmaakt triviale aangelegenheid,’ (hij rukte zijn duim in de richting van de oude hoed) ‘maar er hangen zaken mee samen die niet geheel oninteressant en zelfs leerzaam zijn.’

Ik ging op zijn leunstoel zitten en warmde mijn handen aan het knetterende vuur, want er had een snerpende vorst ingezet en de ramen zaten dik onder de ijskristallen. ‘Ik neem aan,’ merkte ik op, ‘dat dit geval er wel huiselijk mag uitzien, maar dat er toch een dodelijk verhaal aan is verbonden – dat het de sleutel is die jou naar de oplossing zal leiden van een raadsel en de bestraffing van een misdaad.’

‘Nee, nee. Geen misdaad,’ zei Sherlock Holmes lachend. ‘Gewoon een van die grappige kleine voorvallen die je krijgt als vier miljoen mensen elkaar verdringen op een paar vierkante kilometer. Te midden van de actie en reactie tussen zo’n dichte

zwerm mensen kun je elke mogelijke combinatie van gebeurtenissen verwachten en kan zich altijd een probleempje voordoen dat opmerkelijk en bizar is zonder misdadig te zijn. Dat hebben we al eens vaker meegemaakt.’

‘Zozeer,’ merkte ik op, ‘dat van de laatste zes zaken die ik heb genoteerd er drie zijn die van elke wettelijke misdaad zijn ontbloot.’

‘Precies. Jij doelt op mijn poging om de papieren van Irene Adler terug te vinden, op de opmerkelijke zaak rond juffrouw Mary Sutherland en op het avontuur van de man met de verwrongen lip. Tja, ik twijfel er niet aan dat dit aangelegenheidsje in dezelfde onschuldige categorie zal vallen. Je kent portier Peterson?’

‘Ja.’

‘Deze trofee is van hem.’

‘Het is zijn hoed.’

‘Nee, nee; hij heeft hem gevonden. De eigenaar is onbekend. Ik verzoek je dit niet te bekijken als een gehavende bolhoed, maar als een intellectueel probleem. En dan om te beginnen betreffende de manier waarop hij hier is beland. Hij is hier op kerstochtend aangekomen, in gezelschap van een vette gans, die ongetwijfeld op ditzelfde moment bij Peterson op het vuur wordt geroosterd. De feiten zijn de volgende. Omstreeks vier uur op kerstochtend was Peterson, die zoals je weet een goudeerlijke kerel is, na een kleine festiviteit over Tottenham Court Road op weg naar huis. Voor hem zag hij in het licht van de gaslantaarns een redelijk grote man die licht wankelend voortliep met een witte gans over zijn schouder. Toen hij de hoek van Goodge Street bereikte, ontstond er ruzie tussen deze onbekende en een groepje gespuis. Een van hen sloeg de man zijn hoed van het hoofd, waarop hij zijn wandelstok omhoogstak om zichzelf te verdedigen, die boven zijn hoofd rondzwaaide en vervolgens de etalageruit achter zich kapotsloeg. Peterson was naar voren gesneld om de onbekende in bescherming te nemen tegen zijn aanvallers; maar de man was zo geschrokken dat hij de ruit kapot had geslagen dat hij, zodra hij een officieel persoon in uniform op zich af zag ren-

nen, zijn gans liet vallen, de benen nam, en in het doolhof van straatjes achter Tottenham Court Road verdween. Het gespuis had bij het verschijnen van Peterson ook de benen genomen, waardoor hij achterbleef in bezit van het slagveld, deze gehavende hoed en een volstrekt schuldeloze kerstgans.’

‘Die hij ongetwijfeld aan de rechtmatige eigenaar ter hand heeft gesteld?’

‘Daar ligt nu juist het probleem, beste kerel. Het is waar dat op een aan de linkerpoot van de vogel vastgebonden kaartje “voor mevrouw Henry Baker” stond, en het is tevens waar dat op de voering van de hoed de initialen HB te lezen zijn; maar aangezien er in deze stad duizenden Bakers en enige honderden Henry Bakers wonen, is het niet eenvoudig om aan een van hen verloren bezittingen terug te geven.’

‘Wat heeft Peterson dan gedaan?’

‘Hij heeft zowel de hoed als de gans op kerstochtend naar mij toe gebracht, wetend dat zelfs de kleinste problemen mijn belangstelling hebben. De gans hebben we tot vanmorgen bewaard, en toen waren er tekenen dat het ondanks de lichte vorst verstandig zou zijn om hem zonder onnodig uitstel te consumeren. Daarom heeft de vinder hem meegenomen om te voldoen aan de ultieme lotsbestemming van ganzen, terwijl ik nog steeds de hoed van de onbekende heer in bezit heb die zijn kerstdiner is kwijtgeraakt.’

‘Heeft hij geen annonce geplaatst?’

‘Nee.’

‘Wat voor aanwijzing zou je dan kunnen hebben omtrent zijn identiteit?’

‘Zoveel als we kunnen afleiden.’

‘Uit zijn hoed?’

‘Precies.’

‘Je maakt een grapje. Wat kun je nu afleiden uit deze gehavende vilthoed?’

‘Hier is mijn lens. Je kent mijn methoden. Wat kun je zelf afleiden over de persoonlijkheid van de man die dit artikel heeft gedragen?’

Ik pakte het gehavende geval en draaide het enigszins meesmuilend rond. Het was een doodordinaire zwarte hoed van het gebruikelijke ronde model, hard en afgedragen. De voering was van rode zijde geweest, maar was danig verschoten. Een naam van een maker ontbrak; maar zoals Holmes al had opgemerkt stonden aan een zijde de initialen HB gekrabbeld. In de rand was de hoed doorboord voor een kinband, maar het elastiek ontbrak. Verder was hij gebarsten, uitermate stoffig en hier en daar vlekkerig, al leken er wat pogingen ondernomen te zijn om de verkleurde plekken te verbergen door ze met inkt te besmeren.

‘Ik zie niets,’ zei ik, en ik gaf mijn vriend de hoed terug.

‘Integendeel, Watson, je kunt alles zien. Wat je echter na-laat is verder redeneren vanuit datgene wat je ziet. Jij bent te schuchter in het trekken van conclusies.’

‘Wees dan zo vriendelijk mij te vertellen wat jij uit deze hoed kunt afleiden.’

Hij pakte hem op en keek ernaar op die eigenaardig introspectieve wijze die zo typerend voor hem was. ‘Het is misschien wat minder suggestief dan het had kunnen zijn,’ merkte hij op, ‘en toch zijn er een paar gevolgtrekkingen die heel duidelijk zijn, en een paar andere die op zijn minst waarschijnlijk zijn. Dat de man een uitgesproken intellectueel was, is natuurlijk onmiddellijk zichtbaar, en ook dat hij tot hoogstens drie jaar terug redelijk gefortuneerd was, al heeft hij nu met tegenslagen te kampen. Hij had een vooruitziende blik, maar nu minder dan vroeger, wat wijst op moreel verval, dat tezamen met zijn tegenslagen lijkt te wijzen op een kwade neiging, waarschijnlijk drank, die hem in de greep heeft. Dat is misschien ook de verklaring waarom zijn vrouw niet meer van hem houdt.’

‘Mijn beste Holmes.’

‘Dat neemt niet weg dat hij nog steeds een zekere mate van zelfrespect heeft behouden,’ ging hij verder, zonder te reageren op mijn protest. ‘Hij is een man met een sedentair bestaan, gaat zelden de deur uit, is volslagen ongetraind, van middelbare leeftijd, met grijs haar dat hij de afgelopen paar dagen heeft

laten knippen, en dat hij insmeert met limoenpommade. Dat zijn de evidentste feiten die zijn af te leiden uit zijn hoed. En trouwens ook dat het hoogst onwaarschijnlijk is dat hij een gasaansluiting in huis heeft.’

‘Je maakt natuurlijk een grapje, Holmes.’

‘Absoluut niet. Is het echt mogelijk dat je, zelfs nu ik deze resultaten geef, nog niet in staat bent te zien hoe die zijn bereikt?’

‘Ik ben ongetwijfeld heel dom, maar ik moet bekennen dat ik er niet in slaag je te volgen. Waaruit leid je bijvoorbeeld af dat de man een intellectueel is?’

Ten antwoord zette Holmes de hoed op zijn hoofd. Die zakte over zijn voorhoofd en bleef op zijn neusbrug hangen. ‘Het is een kwestie van kubieke capaciteit,’ zei hij, ‘een man met zo’n grote hersenpan moet er wel iets in hebben zitten.’

‘En zijn tegenslag dan?’

‘Deze hoed is drie jaar oud. Die platte randen die aan het uiteinde opkrullen kwamen toen in de mode. Het is een hoed van de eerste kwaliteit. Kijk maar naar het zijden ripsband en de prachtige voering. Als deze man drie jaar geleden zo’n dure hoed kon kopen en sindsdien geen nieuwe heeft gehad, is hij absoluut aan lagerwal geraakt.’

‘Tja, dat is inderdaad heel duidelijk. Maar hoe zit het met die vooruitziende blik en het morele verval?’

Sherlock Holmes lachte. ‘Hier heb je de vooruitziende blik,’ zei hij, en hij legde zijn vinger op het schijfje en de lus voor de kinband. ‘Die zitten nooit bij aankoop aan een hoed. Dat deze man er een heeft besteld, is een teken van een zekere mate van vooruitzien, aangezien hij de moeite heeft genomen om deze voorzorgsmaatregel te treffen tegen de wind. Maar omdat we zien dat het elastiek is afgebroken en hij heeft nagelaten dat te vervangen, is duidelijk dat hij tegenwoordig minder vooruitdenkt dan vroeger, wat een nadrukkelijk bewijs is van een verzwakte aard. Daar staat tegenover dat hij wel heeft geprobeerd een paar van deze vlekken op het vilt te verbergen door ze te deppen met inkt, wat een teken is dat hij niet al zijn zelfrespect heeft verloren.’

‘Je redentie klinkt zeker aannemelijk.’

‘De andere punten, zoals dat hij van middelbare leeftijd is, dat zijn haar grijs is, dat het onlangs is geknipt en dat hij limoenpommade gebruikt, zijn allemaal af te leiden uit een nauwkeurig onderzoek van het onderste deel van de voering. Met de lens zie je een groot aantal keurig met de schaar van de kapper afgeknipte haartjes. Ze lijken allemaal wat plakkerig, en er hangt een duidelijk geurtje van limoenpommade. Dit stof is zoals je ziet niet het gruisige, grijze stof van de straat, maar het wollige, bruine stof van thuis, wat erop duidt dat de hoed het grootste deel van de tijd binnen hangt; en de vochtige plekken aan de binnenkant bewijzen dat de drager overdadig zweette en dus onmogelijk in een goede conditie kan zijn.’

‘Maar zijn vrouw... Je zei dat ze niet meer van hem hield.’

‘Die hoed is in weken niet geborsteld. Als ik jou, mijn beste Watson, zou zien met het stof van een week op je hoed, en als je vrouw je in zo’n staat de deur uit laat gaan, zal ik vrezen dat ook jij helaas de affectie van je vrouw bent kwijtgeraakt.’

‘Maar misschien is hij vrijgezel.’

‘Nee, hij nam die gans mee naar huis als geschenk om het bij te leggen met zijn vrouw. Denk maar aan het kaartje aan de poot van de vogel.’

‘Je hebt op alles een antwoord. Maar hoe weet je nu in vredesnaam dat er geen gas in zijn huis is aangelegd?’

‘Eén talgvlek, of misschien zelfs twee, kan nog toeval zijn; maar als ik er maar liefst vijf zie, kan er volgens mij maar weinig twijfel zijn dat de persoon in kwestie geregeld in contact komt met brandende talg – die loopt ’s avonds laat waarschijnlijk de trap op met in zijn ene hand zijn hoed en een sputterende kaars in zijn andere hand. Hoe het ook zij, van een gasvlam zou hij nooit talgvlekken oplopen. Ben je nu tevreden?’

‘Tja, dat is allemaal heel ingenieus,’ zei ik lachend, ‘maar aangezien er, zoals je net al zei, geen misdaad is gepleegd, en er geen schade is aangericht behalve het verlies van een gans, lijkt me dit allemaal nogal verspilde energie.’

Sherlock Holmes deed net zijn mond open om te antwoor-

den, toen de deur openvloog en portier Peterson hijgend het appartement binnen kwam gestormd met rood aangelopen wangen en het gezicht van een man die verdoofd is van verbijstering.

‘Die gans, meneer Holmes. Die gans, meneer,’ hijgde hij.

‘Ja? Wat is daarmee? Is die tot leven gekomen en het keukenraam uit gewiekt?’ Holmes draaide zich om op de sofa om het opgewonden gezicht van de man beter te zien.

‘Moet u kijken, meneer. Moet u zien wat mijn vrouw in zijn krop heeft gevonden!’ Hij stak zijn hand uit met midden op zijn handpalm een glinsterende blauwe steen, kleiner dan een boon in omvang, maar zo zuiver en stralend dat het als een elektrisch puntje lag te twinkelen in de duistere holte van zijn hand.

Sherlock Holmes schoot overeind en floot. ‘Bij Jupiter, Peterson!’ zei hij. ‘Dit is wat je noemt een kostbare ontdekking. Ik neem aan dat je weet wat je hier hebt?’

‘Een diamant, meneer? Een edelsteen. Hij snijdt door glas alsof het stopverf is.’

‘Het is niet zomaar een edelsteen. Het is dé edelsteen.’

‘Toch zeker niet de blauwe robijn van de gravin van Morcar?’ gooidde ik eruit.

‘Jawel. Ik mag de afmeting en de vorm ook wel kennen, in aanmerking genomen dat ik de laatste tijd dagelijks de advertentie in *The Times* heb gelezen. Hij is volslagen uniek, en de waarde kan alleen maar worden geschat, maar de beloning van duizend pond die wordt aangeboden kan beslist nog geen twintigste deel van de marktwaarde zijn.’

‘Duizend pond! Goeie genade.’ De portier plofte op een stoel neer en staaarde ons vervolgens een voor een aan.

‘Dat is de beloning, en ik heb redenen om aan te nemen dat er op de achtergrond sentimentele overwegingen meespelen die de gravin ertoe zouden kunnen brengen om de helft van haar vermogen op te geven om de edelsteen terug te krijgen.’

‘Als ik het me goed herinner, is de steen kwijtgeraakt in Hotel Cosmopolitan,’ merkte ik op.

‘Inderdaad, op 22 december, vijf dagen geleden. Loodgieter John Horner werd ervan beschuldigd dat hij hem uit het juwelenkistje van de dame had gehaald. De bewijzen tegen hem waren zo fors dat de zaak voor de rechter komt. Ik heb hier ergens een verslag over het gebeuren, geloof ik.’ Hij doorzocht zijn kranten, bekeek de data, tot hij er uiteindelijk een gladstreek en dubbelvouwde, en de volgende alinea voorlas.

‘Juwelenroof Hotel Cosmopolitan. John Horner, 26 jaar, loodgieter, is ingerekend op de verdenking dat hij op de 22^e dezer uit de juwelenkist van de gravin van Morcar een waardevolle edelsteen heeft weggenomen die bekendstaat als de blauwe robijn. Hoofd Bewaking van het hotel James Ryder getuigde dat hij Horner op de dag van de diefstal naar de kleedkamer van de gravin van Morcar had begeleid om hem de tweede staaf in de haard te laten solderen, aangezien die los was geraakt. Hij was korte tijd bij Horner gebleven, totdat hij uiteindelijk werd weggeroepen. Bij terugkomst bleek Horner te zijn verdwenen, het bureau met geweld te zijn geopend, en de kleine doos van marokijn waarin de gravin, naar later bleek, gewend was haar juweel te bewaren, lag leeg op de kaptafel. Ryder sloeg onmiddellijk alarm, en Horner werd nog diezelfde avond gearresteerd; maar de steen was noch op zijn persoon noch in zijn kamers te vinden. Het kamermeisje van de gravin, Catherine Cusack, getuigde dat ze Ryder een kreet had horen slaken bij de ontdekking van de roof en dat ze de kamer in was gestormd, waar ze de toestand aantrof zoals de vorige getuige al had beschreven. Hoofdinspecteur Bradstreet van district B legde een getuigenis af over de arrestatie van Horner, die zich hevig had verzet en in de krachtigste termen had bezworen onschuldig te zijn. Aangezien bewijzen werden overlegd van een eerdere veroordeling wegens diefstal van de gevangene, weigerde de magistraat het misdrijf standrechtelijk af te handelen, maar verwees hij de zaak door naar de rechter. Horner had gedurende de hele procedure al tekenen van heftige emoties vertoond en viel bij deze uitspraak flauw, waarna hij de rechtbank uit werd gedragen.

‘Hmm! Exit de politierechter,’ zei Holmes nadenkend, en hij gooide de krant opzij. ‘Het vraagstuk dat wij nu moeten oplossen is wat de opeenvolging van gebeurtenissen is geweest tussen aan de ene kant dat leeggehaalde juwelenkistje en aan de andere kant de krop van een gans aan Tottenham Court Road. Zoals je ziet, Watson, hebben onze kleine deducties ineens een veel belangwekkender en minder onschuldige aard gekregen. Hier is de steen; die steen kwam uit de gans, en de gans kwam van de heer Henry Baker, degene met de lelijke hoed en alle andere kenmerken waarmee ik jou heb verveeld. Dus nu moeten wij ons hoogst ernstig aan de taak zetten om deze heer op te sporen en vast te stellen welke rol hij in dit kleine raadsel heeft gespeeld. Om dat te doen, moeten we eerst de eenvoudigste middelen uitproberen, die ongetwijfeld liggen in het plaatsen van een annonce in alle avondkranten. Als dat mislukt, zal ik mijn toevlucht zoeken tot andere methoden.’

‘Wat zet je erin?’

‘Geef me eens een potlood en dat velletje papier aan. Eens even zien:

Gevonden op de hoek van Goodge Street: een gans en een zwarte vilthoed. Als de heer Henry Baker zich om half zeven vanavond vervoegt te Baker Street 221B, zullen deze hem ter hand worden gesteld.

Dat is duidelijk en bondig.’

‘Inderdaad. Maar zal hij hem zien?’

‘Nou ja, hij zal zeker de kranten in het oog houden, want voor een arm man is dit een zwaar verlies. Hij was duidelijk zo geschrokken van het breken van die etalageruit en de nadering van Peterson dat hij aan niets anders dacht dan op de vlucht slaan, maar sindsdien moet hij bittere spijt hebben gekregen van de aanvechting die er de oorzaak van was dat hij zijn vogel liet vallen. En bovendien zal het feit dat zijn naam wordt genoemd ervoor zorgen dat hij hem te zien krijgt, want iedereen die hem kent, zal er zijn aandacht op vestigen. Kijk aan, Peter-

son, snel naar het annoncebureau om hem in de avondkranten te laten plaatsen.'

'In welke, meneer?'

'O, nou ja, in de *Globe*, *Star*, *Pall Mall*, *St. James's Gazette*, *Evening News*, *Standard*, *Echo*, en wat je verder maar te binnen schiet.'

'Komt in orde, meneer. En de steen?'

'Die houd ik wel hier. Dank je wel. O ja, Peterson, wil je op de terugweg een gans kopen en die hier bij mij achterlaten? We moeten er deze heer immers een geven ter vervanging van het beest dat je gezin zit te verorberen.'

Toen de portier vertrokken was, pakte Holmes de steen op en hield hem tegen het licht. 'Het is een knap gevalletje,' zei hij. 'Kijk nu toch eens hoe hij glinstert en vonkt. Natuurlijk is hij de kern en het brandpunt van misdaad. Dat is elke goede steen. Het zijn de lievelingslokmiddelen van de duivel. In grotere en oudere juwelen kan elk facet een bloedige daad vertegenwoordigen. Deze steen is nog geen twintig jaar oud. Hij werd gevonden op de oever van de rivier de Amoy in Zuid-China en is in die zin opmerkelijk dat hij alle kenmerken heeft van de robijn, behalve dat hij blauw van kleur is in plaats van robijnrood. Ondanks zijn jeugd heeft hij toch al een sinistere geschiedenis. Er is sprake van twee moorden, het gooien van vitriool, een zelfmoord, en diverse roofovervallen die gepleegd zijn voor deze dertien karaat gekristalliseerde houtskool. Wie denkt nu dat zo'n mooi speeltje de weg paveit naar de galg en de gevangenis? Ik ga hem nu in mijn kluis opbergen en dan geef ik de gravin een belletje dat wij hem hebben.'

'Denk je dat die man Horner onschuldig is?'

'Ik zou het niet weten.'

'En denk je dat die ander, Henry Baker, er iets mee te maken heeft?'

'Volgens mij is het veel waarschijnlijker dat Henry Baker een volslagen onschuldig man is die geen idee had dat de vogel die hij bij zich had aanzienlijk meer waard was dan als hij van goud was geweest. Dat zal ik echter met een doodeenvoudige

test bepalen, zodra we antwoord hebben op onze annonce.'

'En tot die tijd kun je niets doen?'

'Niets.'

'In dat geval zet ik mijn ronde voort, maar ik kom terug op het uur dat jij hebt vermeld, want ik wil graag de oplossing zien van zo'n gecompliceerde zaak.'

'Met alle genoegen. Ik dineer om zeven uur. Als ik me niet vergis, is er houtsnip. In het licht van de recente gebeurtenissen moet ik mevrouw Hudson maar vragen de krop te onderzoeken.'

Ik werd opgehouden bij een ziektegeval, en het was even na half zeven toen ik me opnieuw in Baker Street bevond. Bij nadering van het huis zag ik een lange man met een Schotse muts en een tot aan zijn kin dichtgeknoopte jas voor de deur staan wachten in de heldere halve cirkel licht die door het bovenlicht viel. Net toen ik arriveerde, werd de deur geopend en samen werden we naar de kamer van Holmes gebracht.

'Meneer Henry Baker, neem ik aan,' zei hij, en hij kwam over-eind uit zijn leunstoel en begroette zijn bezoeker met de ontspannen hartelijkheid die hij heel makkelijk kon oproepen. 'Neemt u vooral deze stoel bij de haard, meneer Baker. Het is een koude avond, en als ik het goed zie, is uw circulatie eerder afgestemd op de zomer dan op de winter. Aha, Watson. Je bent precies op tijd. Is dit uw hoed, meneer Baker?'

'Jawel, meneer, dat is zonder twijfel mijn hoed.'

Hij was een stevige man met ronde schouders, een fors hoofd, en een breed, intelligent gezicht dat eindigde in een grijsbruine puntbaard. Een zweem rood op neus en wangen en een lichte trilling van zijn uitgestrekte hand riep de veronderstelling van Holmes over zijn gewoonten in herinnering. Zijn stoffige zwarte jas was tot boven dichtgeknoopt, de kraag was opgeslagen en zijn magere polsen staken uit zijn mouwen zonder een zichtbaar teken van een manchet of een hemd. Hij sprak op een lage, afgemeten manier, koos zijn woorden zorgvuldig en maakte over de hele linie de indruk een geleerd en geletterd man te zijn die door het lot was getroffen.

‘We hebben deze spullen enige dagen bewaard,’ zei Holmes, ‘omdat we een annonce van u verwachtten met uw adres. Ik begrijp nog steeds niet waarom u geen annonce hebt geplaatst.’

Onze bezoeker lachte nogal beschaamd. ‘Ik beschik niet meer zo ruim over de shillingen als ooit het geval was,’ merkte hij op. ‘Ik twijfelde er niet aan dat het gespuis dat me lastigviel mijn hoed en de vogel had meegenomen. Ik voelde me niet geroepen om meer geld uit te geven aan een hopeloze poging om ze terug te krijgen.’

‘Uiteraard. De vogel hebben we trouwens moeten opeten.’

‘Opeten?’ Onze bezoeker stond van schrik half overeind van zijn stoel.

‘Jawel. Niemand had er wat aan gehad als we dat niet hadden gedaan. Maar ik neem aan dat deze andere gans daar op het buffet, die ongeveer hetzelfde gewicht heeft en helemaal vers is, even goed aan uw doelstelling zal voldoen?’

‘Ach, natuurlijk, natuurlijk,’ antwoordde meneer Baker met een zucht van opluchting.

‘Natuurlijk hebben we nog wel de veren, de poten, de krop enzovoort van uw eigen vogel, dus als u dat wenst...’

De man barstte in luid gelach los. ‘Misschien dat ze nuttig zijn als herinnering aan mijn avontuur,’ zei hij, ‘maar verder kan ik niet echt bedenken wat voor nut de *dissecta membra* van mijn overleden kennis voor me kunnen hebben. Nee, meneer, ik denk dat ik me met uw permissie zal beperken tot de uitstekende vogel die ik daar op het buffet zie liggen.’

Sherlock Holmes wierp me schouderophalend een snelle blik toe.

‘Dan is hier uw hoed, en uw vogel,’ zei hij. ‘Tussen twee haakjes: vindt u het vervelend om me te vertellen waar u die andere vandaan had? Ik ben nogal een gevogelteliefhebber en ik heb zelden een beter gefokte gans gezien.’

‘Met alle plezier, meneer,’ zei Baker, die was opgestaan en zijn nieuwverworven eigendom onder zijn arm stopte. ‘Een paar van onze vaste gasten van de Alpha Inn in de buurt van het museum zijn overdag in het museum te vinden, snapt u wel.’

Dit jaar had onze goede gastheer, Windigate genaamd, een ganzenclub opgezet waar je tegen inleg van een paar penny per week met Kerstmis een vogel zou ontvangen. Mijn penny's werden keurig betaald, en de rest is u bekend. Ik sta zeer bij u in het krijt, meneer, aangezien een Schotse muts noch bij mijn leeftijd noch bij mijn ernst past.' Met een koddig vertoon van bombast boog hij plechtig naar ons beiden en schreed weg.

'Exit meneer Henry Baker,' zei Holmes toen hij de deur had dichtgetrokken. 'Het is zeker dat hij niets weet van de hele zaak. Heb je trek, Watson?'

'Niet echt.'

'Dan stel ik voor dat we ons diner omzetten in een souper en deze aanwijzing verder gaan uitzoeken zolang ze nog vers is.'

'Uitstekend.'

Het was een bitterkoude avond, dus we trokken onze ulsters aan en sloegen een dikke das om onze hals. Buiten schenen de sterren ijzig aan een wolkeloze hemel, en de adem van de voorbijgangers kwam naar buiten in wolkjes alsof het evenzovele pistoolschoten waren. Onze voetstappen klonken knerpend en luid op onze weg door de dokterswijk, Wimpole Street, Harley Street, en via Wigmore Street naar Oxford Street. Binnen een kwartier waren we in Bloomsbury bij de Alpha Inn, een kleine kroeg op de hoek van een van de straten die naar Holborn leidden. Holmes duwde de deur naar de bar open en bestelde twee bier bij de blozende, in wit schort gestoken kroegbaas.

'Uw bier moet excellent zijn als het net zo goed is als uw ganzen,' zei hij.

'Mijn ganzen!' De man leek verbaasd.

'Ja. Nog maar een halfuur geleden sprak ik met de heer Henry Baker, die lid was van uw ganzenclub.'

'Aha. Nu begrijp ik het. Maar weet u, meneer, dat zijn niet onze ganzen.'

'Waarachtig? Van wie dan wel?'

'Ik heb die twee dozijn bij een koopman in Covent Garden gekocht.'

'Waarachtig? Ik ken er een paar. Welke was het?'